

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

SÁMI GIRJJÁLAŠVUOĐA VUOĐĐOKURSA

10 oahppočuoggá

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 17.4.2015 čoahkkimis 7/2015 áššis DOS 44-15. Sámi allaskuvlla gielladieđagoađi jodiheaddji dohkkehan mearrádusnotáhtain 22.6.2015 dutkan- ja oahppostivrra mearrádusa áššis DOS 89/13 vuodul. / Sámi allaskuvlla gielladieđagoađi jodiheaddji dohkkehan rievdadusaid mearrádusnotáhtain 27.08.2015./ Rievdadusat dohkkehuvvon goahtejodiheaddji mearrádusnotáhta bokte 01.06.18 Public áššenr: 18/00244-1 ja 29.03.21, Public áššenr 21/00278-1.

1. OAHPPPOVTTADAGA NAMMA

Sámegeillii: Sámi girjjálašvuoda vuodđokursa
Dárogillii: Innføring i samisk litteratur
Eanjalasgillii: Sámi literature, basic course

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPPOVTTADAGA KODA: SÁM 111

VIIDODAT: 10 oč /ECTS credits

OAHPU LÁGIDEAPMI: Dábálaččat luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas
Guovdageainnus. Sáhtta maid lágiduvvot neahttaoahpahussan.

3. OAHPPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorprográmma.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii ja duođaštuvvon sámegeiela máhttu.

5. OAHPAHUSGIELLA

Dábálaččat davvisámegeiella.

6. SISDOALLU

Oahppoollisvuolta addá vuodđo- ja guovddáš dieđuid sámi girjjálašvuodas ja dan historjjás, njálmálaš girjjálašvuodas ja dutkamis dieđan, ja maddái vuodđogálggaid sátnedáiddaduiid analyseremii ja dulkomii.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Sámi girjjálašvuoda oahpu maŋŋá studeanta máhtta suokkardit, makkár analyseren-, dulkon- ja árvvoštallanprinsihpat leat kultuvrralaččat heivvolaččat dujiide, mat ovddastit sámi girjjálašvuoda njálmálaš ja čállon slájaid. Oahpu maŋŋá studeanta ipmirda oppalaččat, makkár mearkkašupmi njálmálaš ja čálalaš girjjálašvuoda teavsttain leamaš ja lea Sámi servodagain ja kultuvrras. Studeanta dovda maddá oppalaččat sámi girjjálašvuoda slájaid ovdáneami ja historjjá.

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Sámi girjjálašvuoda oahppoovttadaga oahppan- ja oahpahusvuohkin leat logaldallamat, girjjálašvuoda analysabarggut, njálmálaš ovdanbuktimat ja hárjehusat. Ovttasbargu duodjestudeanttaiguin dahje eará studeanttaiguin lea vejolaš.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Ohppui gullet guokte geatnegahtton barggu. Nubbi lea čálalaš bargu girjjálašvuodas (lyriikka dahje epiikka), man guhkkodat lea 2-3 siiddu. Ja nubbi bargu lea njálmmálaš árbevierrosuorggis, man studeanta galgá luohkás ovdanbuktit, gaskal 5 – 10 minuhta. Studeanta gulahallá fágaoahpaheddjiin ovdanbuktima sisdoalu ja vuogi birra, ja leago oktagaslaš- vai ovdanbuktin joavkkus. Bargguid galgá studeanta gárvvistit mearreáiggiide ja dat galget leat dohkkehuvvon ovdal eksámena.

10. EKSÁMEN

Njealji (4) diimmu oktagaslaš čálalaš eksámen. Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A-F).

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Privatisttain lea vejolašvuhta váldit oahpu. Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).

12. KVALITEHTASIHKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Teoriiat ja duogášteavsttat

Gaski, Harald – Hirvonen, Vuokko – Näkkäljärvi, Ellen (1992): *Girjjálašvuoda tearpmat*. Sámi oahpahusráđđi, Guovdageaidnu. (Duogášmateriála)

Gaski, Harald (1991): ... *nu gárvvis girdilit*. Davvi Girji, Kárášjohka. 21–68 (48 s.)

Gaup, Ánte Mihkkal 1995: *Olbmo musihkalaš gákti – luhtebidjama birra. – café Boddu, Essayčoakkáldat 2*. Doaimm. Harald Gaski ja Jon Trygve Solbakk. Davvi Girji OS, Kárášjohka. 73-92. (20 s.)

Gaup, Káren Elle 2010: *Sámi árbevierut ja kultuvra. – Sámis 6-7/2010.*

<http://www.samifaga.org/govat/doc/samis67.pdf>. 54–61. (17 s.)

Hirvonen, Vuokko 2012 (1992): *Girjjálašvuoda dutkamusa vuodđokursa*. Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. (26 s.)

Hirvonen, Vuokko 2012 (1992): *Sámi álbmotdikten*. Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. (51 s.)

Hirvasvuopio-Laiti, Annukka 2012: *Luohti ja dálá sámemusihkka*. Sámi allaskuvla,

Guovdageaidnu. (28 s.). <https://samas.brage.unit.no/samas-xmlui/handle/11250/177043>

- Sergejeva, Jelena 1995: Bivdimin gollečoarvvat gotti – Guoládaga sámiid álbmotdikten. – *café Boddu. Essayčoakkáldat 2*. Doaimm. Harald Gaski ja Jon Trygve Solbakk. Davvi Girji OS, Kárášjohka. 36–44. (19 s.)
- Skåden, Sigbjørn (2009): *Prekariáhta lávlla*. Skániid girjie, Evenskjer.
- Utsi, Mai Britt (1998): Njálmmálaš árbevierut álbmoga vuoiŋŋalašeallima govvideaddjin – erenoamážit gufihtarárbevierru. – *café Boddu. Essayčoakkáldat 3*. Doaimm. Harald Gaski ja Jon Trygve Solbakk. Davvi Girji OS, Kárášjohka. 92–111. (9 s.)

Girjjálašvuohta

- Aikio-Arianaick, Inger-Mari (2001): *Máilmmis dása*. DAT, Guovdageaidnu.
- Gaup, Lena Susanne (2009) *Luohti*. Riddu Riđđu Senter for nordlige folk, Samuelsberg.
- Holmberg, Niillas (2009): *Dego livččen oaidnán iežan*. DAT, Guovdageaidnu.
- Jalvi, Pedar (2008) 1915: Muohtačalmmit. – *Sátneáidu*. 4. deaddileapmi. Davvi Girji, Kárášjohka. (30 s.)
- Jalvi, Pedar (1966): *Sápmelažžai maidnasak ja muitalusak —Lappalaisten satuja ja tarinoita*. Doaimm. Samuli Aikio. Sami Čuvgetusseärvvi Toaimmatusak. N:r 28. Hellsseg.
- Larsen, Anders (2008) 1912: Beaiveálgu. – *Sátneáidu*. 4. deaddileapmi. Davvi Girji, Kárášjohka. (58 s.)
- Oskal, Sara Margrethe – Vest, Jovvna-Ánde – Eira Inga Ravna ja Nystad, Ritva (2010): *Dál ja dalle. Noveallat*. Kárášjohka, Davvi Girji. S. 96.
- Paltto, Kirsti (1971): Jievjaheärgi. – *Soagvu*. Pieksämäki. (6 s.)
- Saba, Isak (1906): “Sámi soga lávlla”.
- Turi, Johan (1987): *Muitalus sámiid birra*. Sámi Girjjit, Johkamohkki. 163–180. (17 s.)